

Lenka Skalická: Od Tomáše Vůjtky k Ivanu Krejčímu

(oponenský posudek bakalářské práce na KTK DAMU Praha)

Tématem bakalářské práce Lenky Skalické je trojice textů dramatika a dramaturga Tomáše Vůjtky, geneze jejich vzniku i nečekané peripetie spojené s následnou scénickou realizací. Autorka předmět svého zájmu zvolila velmi šťastně, je zcela zjevné, že ji problematika skutečně zajímá, nezůstává při svém bádání na povrchu, ale snaží se osobními rozhovory se zmíněnými tvůrci a poctivou prací s prameny dobrat k podstatě.

Užitečný je v úvodu – sice stručný, ale přece jen přítomný – exkurs do historie Komorní scény Aréna (KSA). V řadě současných materiálů o tomto úspěšném ostravském činoherním divadle se totiž vytváří poněkud mylný a nepřesný dojem, že se tato úspěšná ostravská scéna zrodila až s přesunem do jejího současného působiště u Sýkorova mostu, v budově Knihovny města Ostravy. To pochopitelně neodpovídá skutečnosti, a toto opakovaně se objevující tvrzení rezignuje nejen na obtížné podmínky samotného zrodu nového divadla, transformovaného Pavlem Cisovským a Jaroslavem Pochmonem z bývalého Divadla hudby, ale také to pomíjí například celou řadu autorských jmen, která se tu ještě před přesunem na nové místo a příchodem Tomáše Vůjtky objevila. Zmínil bych za všechny zejména Marka Pivovara, Silvestra Lavríka, Urszulu Kurkovou, Věru Maškovou atd. Nicméně, je jasné, že toto nebylo vlastním tématem zadané bakalářské práce. Přesto se zde nepochybně otvírá – ať již Lence Skalické samotné nebo jiným studentům dosud nezpracované téma k případnému dalšímu zkoumání.

Co by však do této práce nepochybně patřilo přece jen ve větší ploše, je připomenutí autorské prehistorie Tomáše Vůjtky, jako dvorního tvůrce amatérského divadla Ostravská pohoda. Jeho nejvýraznější hra Výmlat, později uvedená na profesionální scéně Divadla Petra Bezruče byla psána původně právě pro toto zajímavé alternativní uskupení, které pravidelně účinkovalo právě v tehdejší KSA.

Stejně tak si dovoluji poopravit informaci o zmíněném Vůjtkově textu Brenpartije, inscenovaném znamenitě Januszem Klimszou. Jedná se ve skutečnosti o dramaturgickou knihu Věnceslava Juřiny „Zpráva o státu Halda“, který beletristicky zpracovával osudy skutečné bezdomovecké komunity meziválečné Ostravy. Vycházel nejprve na pokračování časopisecky a teprve v roce 2009 se dočkal v nakladatelství Repronis knižní podoby. Hned v témže roce se objevuje na scéně KSA. Ale to je pouze drobný technický přípodotek.

Lenka Skalická velmi poctivě, zevrubně a systematicky zkoumá genezi vzniku všech tří vybraných dramatických textů Tomáše Vůjtky spojených dodatečně marketingovým a novinářským podtitulem „historická trilogie“. Dokládá přesvědčivě, že se ve skutečnosti jedná o 3 samostatné texty vzniklé nezávisle na sobě a teprve v souvislosti s postupným uvedením v KSA dramaturgicko–režijním tandemem Vůjtek – Krejčí, vzniká dojem předem promyšleného oblouku.

Ještě zajímavější a cennější je popis nedobrovolné a neplánované anabáze, která texty čekala při cestě na jeviště. Dvěma ze tří byla původně souzena pražská premiéra – na Nové scéně Národního divadla a v Divadle Komedie. Souhrou nepředvídatelných nepříznivých okolností se ani jedna pražská premiéra neuskutečnila (pomineme-li formát scénického

čtení), což však paradoxně vedlo k tomu, že vznikla silná scénická trilogie v domovském divadle Tomáše Vůjtky a Ivana Krejčího, která přinesla mladému divadlu veliký úspěch u diváků i odborné veřejnosti, korunovaný řadou ocenění.

Nesmírně cenné je také to, že se Lenka Skalická nezabývá jen vznikem textu a inscenací, ale také způsobem, jak jsou tyto konkrétní historické látky, veskrze dosti dramatické až drastické, uchopeny scénicky prostřednictvím režiséra, herců a scénografie. Je velice cenné, že při svém studiu neopomněla přínos Milana Davida.

Trochu mne proto v souvislosti s tím mrzí, že stejnou plochu nevěnovala také autorce kostýmů (Smíření, Slyšení) významné scénografce Martě Roszkopfové neboť považuji její kostýmy pro celkový úspěch inscenací za neméně důležitý.

To vše jsou však jen spíše okrajové připomínky a doplňky. Celkový dojem z bakalářské práce Lenky Skalické je nesmírně pozitivní. Text je vybudován velmi systematicky a důsledně. Je přehledně a logicky strukturovaný. Objevností svého tématu i vysokou kvalitou zpracování jednoznačně převyšuje běžný průměr bakalářských prací, které se mi v posledních letech dostaly do ruky. Jednoznačně ji doporučuji k obhajobě a budu se těšit, jakým směrem se její autorka, Lenka Skalická, vydá ve svém dalším bádání.

Mgr. Radovan Lipus, Ph.D.

V Praze, 30. srpna 2019

P.S. DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ:

- 1) Proč se autorka rozhodla nezahrnout do zkoumání i kostýmy M. Roszkopfové a jak by tedy dodatečně specifikovala jejich podíl na celkovém pozitivním výsledku dvou inscenací?
- 2) Proč se zatím – podle jejího soudu – neobjevily tyto úspěšné texty na jiných českých jevištích? (s výjimkou přepracovaného Slyšení v Divadle J. Palárika na Slovensku)
- 3) Jak se obecně dívá na praxi dramatik = dramaturg?